

[Stavad]

vi tager de oplysninger, skatteministeren selv har givet skatte- og afgiftsudvalget, siger de, at med en bruttoindkomst på mellem 125.000 og 150.000 kr. betaler man gennemsnitlig 60 kr. i formueskat. De 4.000, der tjener over 1 mill. kr., betaler gennemsnitlig 71.000 kr. i skat. Den form for progression og retfærdighed finder skatteministeren desværre intet andet sted i vort skattesystem.

Må jeg i øvrigt takke skatteministeren for klargøringen. Jeg forstod det sådan, at skatteministeren havde som målsætning, var at omlægge formueskatten, så at den fortsat indbragte et uændret provenu, men måske efter nogle andre regler, som var mere retfærdige. Er det tilfældet? Så er vi i Socialdemokratiet til at få i tale. Der kan godt være nogle ting, det kan være fornuftigt at justere i forbindelse med formueskatten. Men vi ønsker ikke denne skat udhulet. Var det ministerens målsætning, så havde det været fornuftigt, om ministeren havde afvist hr. Bernhard Baunsgaards hovsaforslag til 50 mill. kr., som sandsynligvis bliver et væsentlig større beløb, da det er et meget forsigtigt skøn.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Således foranlediget må jeg understrege over for hr. Stavad, der ikke var med i alle forhandlingerne om skattereformen, at efter Socialdemokratiets, regeringens og de Radikales opfattelse er formueskatten ikke et led i aftalen om skattereformen. Det gjorde vi meget stærkt opmærksom på. Jeg mente, at de 78 pct. i samlet indkomst- og formueskat var for højt. Jeg bad Socialdemokratiet om at genforhandle det. Jeg sagde, at det efter min opfattelse for at bevare arbejdspladser var nødvendigt, at man på anden måde rettede i formueskatten. Sådan ligger den sag.

Må jeg sige om statistikken, man bruger her, at der er sagt mange ting om statistik, bl.a. at den er som de gamle gaslygter: de er gode at støtte sig til, men de oplyser ikke meget – eller, som en klog venstreborgmester engang sagde: statistik er som en bikini: den afslører meget, men skjuler det væsentlige.

Det væsentlige i de tal, hr. Stavad kom med her, er, at for den store gruppe med forholdsvis små indkomster er det 61 kr. i gennemsnit, men de kan jo være samlet – og er

det ofte – på nogle få, hvor de er stærkt ødelæggende. Det er det, som statistikken, når man går ned i den, fortæller os om den gruppe, og det burde hr. Stavad da vide.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Harmonisering af reglerne om beregning af nedsatte dagpenge for fuldtids- og deltidsforsikrede medlemmer, ændring af reglerne om udbetaling af dagpenge til medlemmer, der modtager social pension, præcisering af klage-reglerne m.v.).

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 14/1 87. Første behandling 20/1 87. Betænkning 25/3 87).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Vi har skrevet i betænkningen, at vi vil redegøre for vores stilling til forslaget her

[Kaj Poulsen]

ved anden behandling, og det skal jeg så gøre.

Vi har stillet ændringsforslag om, at harmoniseringen – det, ministeren kalder harmonisering af udbetaling af dagpenge – udgår. Det har vi gjort, fordi udvalgsbehandlingen har vist, at det er regler, som vil være utrolig svære at administrere. Det er regler, som vil ramme tilfældigt, og som gør, at personer vil have utroligt svært ved at forstå, hvad deres rettigheder er på dette her område.

Det er godt, at vi har fået samlet et flertal for at få taget disse regler ud af lovgivningen, for de vil kun gøre det endnu mere indviklet. De administratorer, man har i A-kasserne, vil naturligvis på baggrund af de skrappe ansvarsregler, man har, have svært ved at tolke dette rigtigt og få de rigtige ting ud af det, sådan at folk kan forstå det.

De andre ændringsforslag, som er stillet af SF, VS og Det Radikale Venstre, vil vi stemme imod, fordi vi mener, at man på den måde sender pensionisterne fra asken og i ilden, idet man fjerner alle regler og siger, at nu skal pensionister behandles som alle mulige andre i systemet. Der kan ikke være nogen tvivl om, at med den forsigtighed, vi har set udvist, efter at der er lavet skrappe ansvarsregler for A-kasserne, vil det ramme pensionisterne. En væsentlig del af dem har forlods fået at vide, at de har tabt en del af deres erhvervsevne, og derfor må kasserne naturligvis være forsigtige, og derfor kan man frygte – og med god grund – at kasserne i en række tilfælde, måske i de allerfleste tilfælde, vil give afslag til medlemmer, der søger om dagpenge. Det er baggrunden for, at vi mener, at selv om forslagsstillerne har haft gode holdninger til det, har de skudt ved siden af i denne sag.

Vi lægger naturligvis vægt på, at De Samvirkende Invalideorganisationer og Handicaprådet støtter dette forslag, således at også de, der er berørt af det, godkender det.

Som jeg sagde både ved førstebehandlingen og ved de to behandlinger, vi havde af et næsten tilsvarende forslag sidste år, har det afgørende for Socialdemokratiet, når vi laver en ændring i denne lovgivning vedrørende pensionisterne, været kriteriet for at opnå dagpengereguleringen. Som vi har set det hidtil, kan folk være medlem af en A-kasse i flere år, men i det øjeblik de bliver arbejdsløse og

henvender sig til kassen, skal de, alene fordi de har et eller andet synligt handicap, bevise, at de står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det finder vi uværdigt. Hvis A-kasserne har villet modtage kontingentpengene, må A-kasserne naturligvis også i den periode, der står i lovgivningen, udbetale A-kassemidler, altså dagpenge til medlemmerne, og følge de regler, andre på området skal følge.

Det er baggrunden for, at vi stemmer imod de ændringsforslag, som SF, VS og Det Radikale Venstre har stillet. Vi finder, at det er et tilbageskridt i forhold til det, ministeren har foreslået. Vi vil stemme for lovforslaget ved tredjebehandlingen med den ændring, der ligger i, at et flertal har markeret at ville fjerne harmoniseringen, når det er gennemført.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hr. Kaj Poulsen argumenterer ud fra en helt ejendommelig indfaldsvinkel, nemlig en formodet idé om, hvordan kasserne vil administrere. Hvis kasserne får at vide, at medlemmer med social pension og medlemmer uden social pension er ligestillet, er det kassernes opgave at administrere ud fra den kendsgerning. Så kan man ikke sige, at det tror man ikke kasserne vil gøre. Kasserne skal i dag i henhold til rådighedsbekendtgørelsen tage et medlems rådighed op til en konkret vurdering, alene fordi man modtager en social pension. Jeg håber, at det går ud i forhold til de ændringer, der kommer.

Det står i rådighedsbekendtgørelsen i dag, men der står også, hr. Kaj Poulsen, at et medlem ikke skal stå til rådighed for det samlede arbejdsmarked for at få dagpenge. Står man til rådighed inden for sit område til et rimeligt udbud af arbejde, står man til rådighed. Der står også, at hvis man er villig til at gå ind i et andet område, står man også til rådighed.

Det, at kasserne administrerer for stramt og for strengt, er den mest ejendommelige argumentation, jeg har hørt, for, at lovgivningsmagten skulle sige: det accepterer vi. Næh, vi må sige, at loven skal være sådan, og så skal A-kasserne presses til at administrere til fordel for medlemmerne. Jeg ved godt, at A-kasserne har fået skærpet ansvar og sådan nogle ting, men alligevel skal vores

[Elisabeth Bruun Olesen]

lovgivning ikke rette sig efter en forkert administration af en A-kasse.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg mener ikke, at A-kasserne på det her område administrerer forkert, som fru Elisabeth Bruun Olesen antydede. Jeg mener, at A-kasserne administrerer efter de regler, Folketinget har givet om, at folk skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at få udbetalt dagpenge. Det er de regler, der administreres efter.

Det kommer an på et konkret skøn, når medlemmer søger om dagpenge. Et konkret skøn har hidtil betydet, at hvis man havde et synligt handicap, så måtte man bevise, at man stod til rådighed for arbejdsmarkedet, og kunne man ikke det, blev dagpengereget afslået. Det klarer det forslag, ministeren har fremsat, så det er vi ude af.

Det, de tre partier her foreslår, er, at nu skal pensionisterne og de handicappede administreres efter præcis de samme regler som alle andre medlemmer, nemlig ud fra en konkret vurdering af, om de har deres erhvervsevne i behold, en erhvervsevne, som de forlods af en offentlig myndighed har fået at vide ikke er i behold.

Man må altså prøve på at få det til at se lidt fornuftigt ud, når man prøver på både at blæse og at have mel i munden. Det gør man ikke i denne sag. Man skulle have lyttet til, hvad invalideorganisationerne sagde, men man skulle ud i noget overbud, som naturligvis er lidt vanskeligt at forstå med hensyn til Det Radikale Venstre efter det, vi har set på dagpengeområdet i de sidste fire år. Men for de to andre partier er det såmænd bare sædvane.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg skal pointere over for hr. Kaj Poulsen, at i rådighedsbekendtgørelsen står der ikke, at man skal tage et medlems rådighed op til konkret vurdering, alene fordi det modtager en social pension. Der står, at det *kan* man. Når man har taget rådigheden op til konkret vurdering, beror det på et skøn. Der står intet sted, at det konkrete skøn skal medføre, at man siger, at medlemmet ikke længere står

til rådighed, fordi vedkommende har et synligt handicap. Mage til vrøvl, for at sige det ligeud, har jeg aldrig hørt.

Hvis et medlem, f.eks. en dværg eller en blind, der får en social pension, og som har passet sit job i mange år, f.eks. i 10 år har arbejdet på en fabrik fuldtid eller deltid, kommer i den ulykkelige situation, at fabrikken lukker og vedkommende bliver arbejdsløs, så er det ikke A-kassens opgave at sige, fordi vedkommende har et synligt handicap, at vedkommende ikke står til rådighed. Hvordan kan hr. Kaj Poulsen dokumentere det? Det er meget, meget nye og meget, meget forkerte oplysninger.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu er det jo sådan, at argumentationen ikke bliver bedre, bare fordi man råber lidt højere eller fortæller om overbud fra andres side, fordi man ikke har i sinde at stemme for deres ændringsforslag. Det er, hr. Georg Poulsen, undskyld hr. Kaj Poulsen – ja, det var ikke meningen, det undskylder jeg – fuldstændig utåleligt at høre, at vi andre nu skulle være inde i overbud. Sandheden bag de her ændringsforslag er en ganske anden, og jeg skal ridse dem op, når jeg har gennemgået det første.

Jeg er glad for, at vi er nået dertil, at vi nu ikke får harmoniseret på et lavere niveau end det eksisterende. Det er godt, vi er nået dertil, og det skal ingen have utak for, heller ikke Socialdemokratiet for, at vi endelig fik dem til at indse, at det skal man i hvert fald ikke gøre. Jeg har lyttet meget til argumentationen, der er kommet, ikke mindst fra Socialdemokratiet, om denne sag. Det viser med lysende klarhed, at det, man skældte mig ud for for to år siden, fordi jeg lavede en aftale med regeringen, hvor jeg fik skubbet nogle ting ud, er ting, som nu er forsøgt vendt ind, ganske vist med nogle andre ord, men det er næsten det samme, det handler om. Derfor er jeg dobbelt lykkelig for, at det nu lykkes at få det ud igen.

Vi er ikke i SF uenige i, at man skal forsøge at harmonisere og regelforenkle, men som jeg sagde allerede ved førstebehandlingen, kan vi ikke være med til det, når man gør det på en måde, der betyder, at medlemmerne faktisk får ringere vilkår, end de ville have haft, hvis man ikke forenkled. Man kan

[Lilli Gyldenkilde]

nemlig godt forenkle uden at gøre det til forringelser for lønmodtagerne.

SF, Det Radikale Venstre og VS stiller nu forslag om, at folk på social pension skal ligestilles med andre grupper, og det er det, jeg nu hører betyder – i al fald i hr. Kaj Poulsens hoved – at de kommer lige fra asken og i ilden. Det kan da ikke være rigtigt. Vi har i den nugældende lovgivning en regel, som siger, at folk, der modtager social pension, kun kan modtage 78 dages dagpenge i det øjeblik, de virkelig har et arbejde, bliver fyret og ikke kan skaffe sig noget andet. Det har altid været en urimelig lovgivning, og derfor synes vi naturligvis, at den skal tages af bordet. Det er det, vi stiller forslag om, sådan at de folk bliver ligestillet med andre.

Og hvad oplever vi så? Ja, så oplever vi, at Socialdemokraterne kaster sig ud i en argumentation, som hedder: vi vil ikke have, at nogen får udbetalt penge to gange af offentlige kasser. Det er det, vi tidligere har hørt. Det er så nemt at gennemhulle det argument, for de kan aldrig få så meget ud af det, at de rent faktisk får mere, end de ville have fået ved et arbejde og en pension, aldrig nogen sinde.

Og hvis man gør sig den ulempe at kigge lidt på sociallovgivningen i sammenhæng med den her sag, opdager man, at der er en lille pjece, der hedder »Sociale ydelser«. Den er nem at kigge igennem, og dér vil man se, at som hovedregel er det næsten umuligt, at vi kan komme op på de tal, som vi er blevet præsenteret for af arbejdsministeren at det her vil komme til at koste. Der er ikke tale om, at det er folk på fuld invalidepension, de er hverken på mellemste eller højeste invalidepension, de har et fuldtidsarbejde og skal derfor have 105.000–110.000 kr. i dagpenge, hvis de bliver fyret, plus en invaliditetsydelse oveni. Vi skal ikke glemme, at det er det eneste, de i givet fald kan få oveni.

Disse mennesker har ikke fuld arbejdstid, for som hr. Kaj Poulsen så rigtigt sagde, er det i og med, at de er blevet tilkendt invalidepension, jo erkendt, at de ikke har fuld erhvervsevne, og der er meget, meget få. Ministeren siger selv, at skønnet over, hvor mange der er tale om, ligger på mellem 500 og 1.000 i hele Danmark. Ud af Danmarks befolkning er det altså mellem 500 og 1.000 mennesker. Altså en margin på 50 pct., fordi

man ikke ved, hvad det her egentlig handler om. Og dem vil man ikke være med til at ligestille med andre grupper. Det er simpelt hen for dårligt.

Når vi nu har kastet os ud i at regelforenkle – og vi er såmænd alle sammen enige om, at vi vil regelforenkle – så var denne da en af de enkleste regler at tage ud, fordi den kun omhandler et meget, meget lille fåtal af mennesker.

Jeg må i øvrigt sige, at dem, der er så heldige blandt disse mennesker, vi taler om, at få en social pension, en invalidepension, eller hvor meget det nu kan være, samtidig med at de har kunnet arbejde i lang tid, har man jo givet den, netop fordi de trænger til et hjælpemiddel på en eller anden måde oveni, at de har arbejdet på fuldtid. Jeg kan nemlig forsikre for, at de ikke havde fået deres pension og deres invaliditetsydelse, hvis ikke det var bevisligt, at de havde brug for det. Så godt spiller vores sociale system dog heller ikke her i Danmark. Det ved vi alle sammen.

Jeg synes, det er en skam, at Socialdemokratiet ikke vil være med til at kigge på det her. Jeg havde håbet, at når vi nu kom til anden behandling, for vi har jo talt sammen om det undervejs, var vi kommet så vidt, at vi kunne have sagt til hinanden: jamen hvis ikke det lige nøjagtig er den model, de Radikale, SFere og VS foreslår, lad os så sætte os ned og se på en anden mulighed. Men det er der ikke tale om at Socialdemokratiet vil være med til – endnu i alt fald.

Jeg kan håbe, at vi på det her punkt som på så mange andre vil kunne vende tilbage i overskuelig fremtid, sådan at vi kan få regelforenklet i denne sag, og sådan at vi kan få ligestillet folk, der af en eller anden årsag får en social pension, med andre mennesker i dette land.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg er naturligvis ikke normalt meget for at referere, hvad man aftaler, når man indgår aftaler med andre partier om lovstof. Men når fru Lilli Gyldenkilde selv henviser til, at vi har talt sammen, så skal jeg sige til fru Lilli Gyldenkilde, hvad det var, vi aftalte, og hvad det var, SF og fru Lilli Gyldenkilde løb fra.

[Kaj Poulsen]

Vi aftalte rent faktisk, at vi skulle undersøge denne sag mellem anden og tredje behandling, og at vi skulle stille ændringsforslag, såfremt de undersøgelser viste, at der skulle stilles ændringsforslag ved tredje behandling. De aftaler løb fru Lilli Gyldenkilde fra og har tilsluttet sig det forslag, der ligger her. Derfor har vi naturligvis selv måttet undersøge baggrunden, og vi har fået oplyst reglerne, således at det er endt med, at vi vil stemme imod det. Det er på baggrund af, at vi ikke har kunnet lave en aftale med fru Lilli Gyldenkilde om det her, at fru Lilli Gyldenkilde er løbet fra det.

Fru Lilli Gyldenkilde indledte med at sige: vi fik endelig Socialdemokratiet til at indse det fornuftige i, at det her ikke skulle ske. Ja, jeg må tilstå: mage til fantasi skal man lede længe efter! Hvornår har Socialdemokratiet foreslået en harmonisering, som bare ligner det, ministeren her foreslår? Hvornår har vi givet udtryk for, at vi vil støtte det? Hvordan kan fru Lilli Gyldenkilde sige: da vi for et par år siden. . .? Jeg går ud fra, at det var dengang, fru Lilli Gyldenkilde lavede de svære ansvarsregler, som gør det endnu vanskeligere at lave de her regler for pensionisterne, at det er ved de behandlinger, fru Lilli Gyldenkilde har være udsat for tanker om harmonisering fra ministeren, ikke fra Socialdemokratiets side.

Man må prøve at holde sig til sandheden. Jeg tror, at fru Lilli Gyldenkilde kan finde ud af, at der skal være en lille smule sandfærdighed i det, man står og siger heroppefra. Det var der desværre ikke i de holdninger, fru Lilli Gyldenkilde gav udtryk for her.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg tror nok, at det, der her blev ridset op af hr. Kaj Poulsen, er det, man ifølge forretningsordenen ikke må kalde andet end »en sandhed med modifikationer«.

Mig bekendt er vi ikke rendt fra nogen aftaler. Men vi har fået nogle svar fra arbejdsministeren foranlediget af vores samtale, hvor vi ville have udredt nogle ting i håb om, at vi kunne nå frem til enighed på det her punkt.

Og hvad siger det svar, vi har fået fra ministeren? Det siger, at dette vil komme til at

coste mellem 40 og 50 mill. kr., hvis vi virkelig kastede os ud i det.

En blind mand kan føle med sin stok, at det lader sig ikke gøre. Efter ministerens eget forslag koster det mellem 10 og 15 mill. kr. at gå fra 78 dages understøttelse til de mennesker, vi taler om, til 18 måneders understøttelse. Altså efter de tal, ministeren selv har ridset op, kan det maksimalt koste 1 mill. kr. pr. måned.

Det, vi andre taler om i vores ændringsforslag, er, at disse mennesker får et år mere på dagpenge. Andet er det jo ikke. Så skal de jo ifølge de almindelige regler ud i et jobtilbud, og dér får de deres rådighed afprøvet. Altså kan det ikke koste mere end 12 mill. kr. – hvis det endelig koster det, og det vil det også koste, sagt til oplysning for andre, som har haft bekymringer over, hvad dette koster. Det vil i givet fald først være fra oktober måned 1988.

Så der var ganske god grund til at lave dette. De svar fortæller os noget om, hvor forkølet man må være sammensat for at kunne stå og argumentere imod det her, hr. Kaj Poulsen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hr. Kaj Poulsen spurgte om regelforenklinger og den sag, vi har diskuteret flere gange, hvor kendsgerningen er, at det er Socialdemokratiet, der blokerer for en reel ligestilling. De Radikale, SF og VS har hele tiden været enige.

Så skal jeg da fortælle hr. Kaj Poulsen, at Socialdemokraterne i fagbevægelsen, Socialdemokraterne i Bonnerup Nielsen-udvalget mente fra første færd, at de mennesker, vi taler om, slet ikke skulle have noget. Regelforenklingen gik såmænd i al sin lysende klarhed ud på helt at fjerne dem fra dagpengesystemet. Det mente Socialdemokratiet gud ske tak og lov ikke var berettiget – undskyld, det mente de heldigvis ikke var berettiget – fordi de mennesker jo har en resterhvervsevne, og nogle af dem kan arbejde deltids og nogle enkelte måske også fuldtids.

Så fru Lilli Gyldenkilde har ét hundrede procent ret i, at regelforenklingen kan man putte mange forskellige ting i, og nu er vi da heldigvis nået så vidt, at regelforenkling trods alt ikke betyder, at disse personer over-

[Elisabeth Bruun Olesen]

hovedet ikke skal have dagpenge. Det betyder, at de skal have et skærpet arbejdskrav, og det er at cementere en ulighed, og det er Socialdemokratiets skyld eller fortjeneste, alt afhængigt af, hvilken synsvinkel man har, om det bliver slutningen på det.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Må jeg sige til fru Lilli Gyldenkilde, at kemien jo kan være sammensat på forskellige måder. Når jeg siger, at fru Lilli Gyldenkilde er løbet fra en aftale, så er det selvfølgelig rigtigt, så er det ikke en sandhed med modifikationer. (*Afbrydelse*: Ja, det var direkte løgn).

Når fru Lilli Gyldenkilde påstår, at hun på baggrund af et papir, vi har fået den 27. marts i udvalget, har tilsluttet sig et ændringsforslag den 25. marts, så må hun være synsk. Der er i hvert fald ikke gået nogen meldinger til Socialdemokratiet om, at fru Lilli Gyldenkilde ville få et papir den 27. marts, som ville give hende ret i nogle antagelser, hun kunne have den 24. eller 25. marts. Den aftale, der blev indgået, blev brudt. Det er det, der er afgørende.

Til slut skal jeg kort sige, at vi tilslutter os det, handicaporganisationerne har sagt om dette forslag. Vi tilslutter os deres vurderinger af de mennesker, som sidder og administrerer de her ordninger. De vurderinger går ud på, at hvis det forslag, de tre partier har stillet, gennemføres, så vil de handicappede og pensionisterne blive betydelig dårligere stillet end efter det, vi har i dag.

Estrup (RV):

Det er ganske svært at lade være med at blande sig i et godt slagsmål. Jeg skal nøjes med at sige, at det, fru Lilli Gyldenkilde kaldte en sandhed med modifikationer, var nu vist mest modifikationer. Jeg tror, hr. Kaj Poulsen ville tjene sin sag bedre ved at blive under hele mødet, næste gang vi forhandler.

Det, som præger debatten i dag, er stort set de samme spørgsmål, som prægede førstebehandlingen. Der er to ting, der virkelig har haft stor og principiel interesse i dette forslag: dels spørgsmålet om de supplerende dagpenge, dels spørgsmålet om sammenkædningen mellem social pension og dagpenge. På begge punkter meldte vi fra radikal side

ved førstebehandlingen, at vi syntes, det var forslag, der var grund til at nære betydelig betænkelighed ved. De betænkeligheder har vi fået bestyrket.

Med hensyn til de supplerende dagpenge mener jeg, at det er blevet belyst tilstrækkelig grundigt under udvalgsarbejdet, at der er betydelige administrative problemer knyttet til reglen. Det, som nok er det væsentligste i denne forbindelse, er, at den vil virke urimeligt og tilfældigt for dem, som skal ind under den. Derfor er vi fortsat af den opfattelse, at man skal undlade at gennemføre reglerne om ændring af beregningen af supplerende dagpenge, og vi vil altså stemme for ændringsforslaget om dette punkt.

Vedrørende dagpengemodtageres socialpension kan man måske sige, at det er det virkelige, principielle spørgsmål, fordi her er det spørgsmålet om, hvilken behandling man vil give handicappede, om handicappede på arbejdsmarkedet er ligestillet med andre, eller om de er en særlig gruppe, der, når de er kommet ind i en A-kasse, hele deres arbejdsliv skal behandles på en særlig måde. Vi har den principielle opfattelse, at når man er kommet ind i en A-kasse, er man også ligeværdigt og fulgyldigt medlem med dem, der i øvrigt er i A-kassen. Når hr. Kaj Poulsen derfor tidligere kaldte det overbud, så synes jeg faktisk, at det er en forfladigelse af diskussionen. Det er et spørgsmål om principper, hr. Kaj Poulsen, og derfor var vi også ved førstebehandlingen og i øvrigt ved en række tidligere behandlinger – for det er jo ikke første gang, vi har sagen oppe at vende – meget faste i mælet om, at dette ikke var nogen god idé. Vi synes ikke, at et skærpet arbejdskrav er nogen god idé.

Spørgsmålet er så, hvad det koster, og vi er jo nogle stykker, der har svært ved at forstå, at det virkelig kan løbe op i de 40–50 mill. kr., som arbejdsministeren har anslået det vil koste. Vi har ikke haft megen tid til at undersøge det spørgsmål, og hvis der nu kommer en udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, synes jeg derfor, der er god grund til, at vi får yderligere belyst, hvordan man i Arbejdsministeriet kommer frem til det pågældende tal. Det regnestykke, som man har lavet, må vi kunne få lov til at kigge på, men jeg vil gerne sige, at vi er overraskede over det.

[Estrup]

Men sådan som situationen ligger i øjeblikket, er det altså primært et principielt spørgsmål, om man skal ligestille de handicappede med andre på arbejdsmarkedet. Det synes vi fra radikal side man skal, og derfor er vi af den overbevisning, at det er nogle rigtige forslag, vi er kommet med.

Formanden:

Jeg kan oplyse, at der er ønsket udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hr. Kaj Poulsen har flere gange fremhævet, at De Samvirkende Invalideorganisationer har støttet dette forslag, og jeg skal præcisere over for hr. Kaj Poulsen, at hr. Svend Jensen den 29. januar 1987 i sit første brev til arbejdsmarkedsudvalget skrev:

»Principielt må jeg naturligvis fastholde, at personer, der er kommet ind i en A-kasse på normale vilkår, ikke bør underlægges et skærpet arbejdskrav.«

Når hr. Svend Jensen fra De Samvirkende Invalideorganisationer senere til arbejdsministeren siger, at det, der ligger, er en væsentlig lempelse af mulighederne for at modtage dagpenge, og at han kan støtte det, så er det jo rigtigt på den måde, at det er så langt, han kan komme her og nu, fordi Socialdemokratiet ikke vil være med til mere. Og hr. Svend Jensen ville da være tåbelig, for at sige det på den måde, hvis han ikke ud fra de forudsætninger, han har, accepterede en mindre forbedring, når han kan regne ud, at der i Folketinget på grund af Socialdemokratiet ikke er flertal for mere.

Jeg er sikker på, at hvis hr. Kaj Poulsen henvendte sig til hr. Svend Jensen og spurgte, om han ikke hellere ville have vores forslag, så ville hr. Svend Jensen sige ja. Det ville De Samvirkende Invalideorganisationer og de øvrige organisationer, der findes, gøre, så hr. Kaj Poulsen kan ikke tage hr. Svend Jensen til indtægt på den måde, som han gør. Det er simpelt hen at fuske med virkeligheden. Virkeligheden er, at det er Socialdemokratiet, der blokerer for en reel ligestilling, en ligestilling, der går videre end det, arbejdsministeren har foreslået.

Det er Socialdemokratiet, der har slået fast, at man siger ja til fortsat ulighed og forskelsbehandling, og det er det helt afgørende

og principielle i det. Derfor har hr. Estrup 100 pct. ret.

Jeg synes, det er meget vigtigt at pointere i denne sammenhæng, at det drejer sig om medlemmer, som er kommet ind i en A-kasse på helt sædvanlig måde, har betalt et A-kassekontingent på helt sædvanlig måde, har haft fuldkommen normalt arbejde i arbejdsløshedslovgivningens forstand på fuld tid eller på deltid, men den dag fyresedlen kommer, udsættes de så for en ganske urimelig forskelsbehandling. De er stadig væk andenklassens A-kassemedlemmer og kan ikke få dagpenge på samme vilkår som såkaldte normale A-kassemedlemmer.

Jeg synes, det er så vigtigt at præcisere det her, fordi flere invalideorganisationer jo faktisk har ønsket at gå videre end det, SF, VS og de Radikale har sagt i denne sammenhæng. Dansk Blindesamfund har f.eks. tidligere, da vi behandlede vores beslutningsforslag om dagpengeretten for personer med social pension, sagt, at det var en form for lapperi, og at det, man i virkeligheden havde brug for, var en reel nyvurdering af rådighedsbegrebet. Det har vi ikke villet gøre her og nu. Vi har villet sige, at de, der var kommet ind i A-kassen på sædvanlige vilkår og havde arbejdet på sædvanlige vilkår i A-kassens forstand, også skulle have den samme behandling. Men det har Socialdemokratiet altså ikke villet være med til.

Jeg indrømmer, og det gjorde jeg også, da vi diskuterede dette spørgsmål ved første behandling, at det, regeringen nu kommer med, er et mindre fremskridt i forhold til, hvordan reglerne er i dag. Det er selvfølgelig godt, at 78-dages reglen er væk, og det er også godt, at de øvrige regler er væk. Jeg vil såmænd tillade mig sammen med SF og de Radikale endog at tage æren for, at det er kommet så vidt, for hvis vi ikke havde fremsat vores forslag og vores ændringsforslag, da vi diskuterede regelforenkling i sommer, så tror jeg ikke, det var kommet så vidt; de tidligere forslag, vi har set på dette her felt, trak jo i den forkerte retning. Det er trods alt blevet bedre hen ad vejen, men det principielle står tilbage, at man accepterer en fortsat forskelsbehandling.

I disse diskussioner synes jeg der nogle gange ligger bag det hele, at der er altså ikke nogen, der skal have det bedre end andre. Det kan ikke være meningen, at folk skal

[Elisabeth Bruun Olesen]

kunne forsørges af to systemer. Det kan ikke være meningen, at man får noget i henhold til det sociale system og også får noget i henhold til A-kassesystemet. Det mener vi er en utrolig gammeldags og rigid måde at anskue tingene på. Vi mener, at de mennesker, som arbejder, selvfølgelig i en arbejdsløshedssituation skal stilles lige.

Hvis vi var rigtig revolutionære – det er vi, men altså ikke i denne sammenhæng, men hvis vi også var det i denne sammenhæng – ville vi jo sige, at ulige mennesker ikke skulle behandles ens, men at de, der var dårligere stillet, i virkeligheden skulle behandles bedre; men så vidt har vi ikke ønsket at gå, vi har bare ønsket en lighed.

Så vil jeg spørge arbejdsministeren, om dette lovforslag, sådan som det foreligger fra Arbejdsministeriets side, medfører, at den rådighedsbekendtgørelse, der er i dag, også bliver lavet om på dette felt. I den rådighedsbekendtgørelse – det er det, hr. Kaj Poulsen har henholdt sig til – står der jo ikke, hr. Kaj Poulsen, at kassen »skal«, men at kassen »kan« have opmærksomheden særligt henledt på personer, der modtager en social pension. Det forventer jeg selvfølgelig udgår af rådighedsbekendtgørelsen. Ellers er der overhovedet ingen mening i den måde, hr. Kaj Poulsen har argumenteret på.

Jeg vil også spørge, om man vil forklare, hvad det er, der står på side 5 i bemærkningerne til forslaget nr. 4 og 7. Der står: »Forslagets personkreds vil herefter kunne modtage dagpenge sideløbende med deres sociale pension, så længe de opfylder det skærpede arbejdskrav. I tilfælde, hvor der er begrundet tvivl om, hvorvidt et medlem er til rådighed for arbejdsmarkeket, vil der dog kunne stilles krav om arbejde i en vis periode.«

Hvad betyder det? Skal det ikke væk? Det er klart, at rådighedsbekendtgørelsen gælder for alle de mennesker, der er medlem af en arbejdsløhedskasse. Det er klart, at hvis et medlem med eller uden social pension har haft nogle meget lange sygdomsperioder, måske har sagt nej til anvist arbejde, jeg ved ikke hvor mange gange, så bliver man, sådan som arbejdsløhedslovgivningen er indrettet, nødt til at tage op til konkret vurdering, om medlemmet står til rådighed for arbejdsmarkeket. Men dér adskiller personen med social pension sig jo ikke fra personen uden social pension. Hvorfor skal vi så have de bemærk-

ninger i forslaget? Jeg forventer faktisk at få et svar, der går ud på, at det må ud.

Til allersidst vil jeg blot sige, at vi er meget glade for, at der kunne skabes et flertal for, at den såkaldte harmonisering forsvinder.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg har også den opfattelse, at rigtig revolutionære er af den opfattelse, at man bare kan lægge til, at man kan blive forsørgt af to systemer, og at man skal forsørges af to systemer. Og uanset hvordan det hænger sammen, så er rigtig revolutionære af den opfattelse, at det bare skal køre videre.

Men hvis man vil ligestilling på dette område, er man også nødt til at tage konsekvensen af, at alle mulige andre mennesker har en modregning for anden indkomst, og det er der ikke taget højde for. Alle andre mennesker har modregning for indkomst, men altså ikke de personer, vi her taler om, pensionisterne; så det er ikke en fuld ligestilling, man tilsigter her.

Rådighedsreglen er sådan – og det har fru Elisabeth Bruun Olesen naturligtvis ret i – at der skal ske en konkret vurdering for hvert enkelt medlem. Den situation, vi står over for, når det gælder pensionister, er, at de i forvejen får en offentlig forsørgelse på baggrund af en tabt erhvervsevne, og A-kassen skal altså gå ind i en konkret vurdering af, om erhvervsevnen er til stede, før den udbetaler dagpenge, når det er ganske almindelige medlemmer, som man altså vil sidestille pensionister med nu. Hvordan kommer man så frem til, at det i alle tilfælde, også med den praksis, der føres, som dækkes af den lovgivning, vi kender, og som er skærpet af de ansvarsregler, vi har, vil være en lettelse for folk, der af en offentlig myndighed har fået bedømt deres erhvervsevne som nedsat?

Man skal være specielt kemisk sammensat, hvis man kan få de ting til at passe sammen, og jeg tror desværre også, at det er det, der er tilfældet i denne sag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg synes, vi skal begrænse os til at tale om A-kasselovgivning og ikke kemi.

[Elisabeth Bruun Olesen]

De mennesker, som har fået tildelt en social pension, får, som hr. Kaj Poulsen ved, tildelt forskellige typer social pension på forskellige niveauer, alt afhængig af hvor stor rest af erhvervsevne vedkommende har tilbage. Typisk vil disse mennesker arbejde på deltid, fordi de har en resterhvervsevne; det er også af den grund, den sociale pension har et andet niveau end den højeste pension.

Det vil sige, at de mennesker kan arbejde. Det har de for så vidt også bevist ved, at de har arbejde, for der er jo nogle bestemte regler, som hr. Kaj Poulsen ved, for, om man overhovedet kan komme ind i en arbejdsløshedskasse. Man skal have været medlem en vis periode for overhovedet at kunne blive dagpengeberettiget. Disse mennesker har så arbejdet, måske i mange år. Så bliver de arbejdsløse, fordi fabrikken måske lukker, eller fordi der sker nogle andre ting, og så sidestilles de ikke med andre. For det er jo ikke rigtigt, at der ikke foretages modregning i sociale pensioner. Det gør der også, når man arbejder. Forskellige tillæg bliver jo taget fra én, så man har grunddelserne tilbage; det sker allerede i dag. Jeg synes derfor, hr. Kaj Poulsons argumentation for, at Socialdemokratiet ikke kan støtte her, er, ja, jeg vil sige, den er ynkelig.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Debatten i dag har drejet sig om to temaer. Det første tema er spørgsmålet om harmonisering af reglerne for beregning af nedsatte dagpenge for fuldtids- og deltidsforsikrede medlemmer.

De forslag, vi fremsatte fra regeringens side, var forslag, der havde deres udgangspunkt i Bonnerupudvalgets betænkning. Det var forslag om en ny praksis eller rettere en praksis, der stadfæstede praksis i nogle A-kasser, idet hovedproblemet i virkeligheden var, at der indtil nu har været varierende praksis fra arbejdsløshedskasse til arbejdsløshedskasse.

Jeg mener stadig væk, at den måde at harmonisere på, som regeringen har foreslået, er den rigtige, men jeg må konstatere, at der er et flertal i Folketinget, der mener, at det er den ikke. Det tager jeg rimelig afslappet på, fordi det, der er hovedformålet med lovforslaget, er, at man i fremtiden har den samme praksis i alle kasser. Det bliver jo også den

naturlige konsekvens af det forslag, der nu bliver vedtaget og stadfæstet her i dag.

Derfor må jeg altså sige, at vi stemmer imod ændringsforslaget. Men når ændringsforslaget så er vedtaget, tager vi det stille og roligt og konstaterer, at vi alligevel lever op til det, der blev præciseret i bemærkningerne som hovedformålet, og som også blev præciseret af Bonnerupudvalget som hovedformålet, nemlig at ensartede ledighedssituationer behandles på samme måde i alle arbejdsløshedskasser.

Vi er altså helt lidenskabsløse over for, at vi bliver stemt ned på det punkt.

Det, der derimod er væsentligt i dette lovforslag, er det, den anden del af diskussionen har drejet sig om, nemlig spørgsmålet om ændring af reglerne om udbetaling af dagpenge til medlemmer, som modtager social pension. På det punkt synes jeg, at det forslag, der er lagt frem fra regeringens side, og som kommer til at samle flertal, er et forslag, som tilgodeser sociale pensionister med en fastere tilknytning til arbejdsmarkedet.

Jeg synes, det er en væsentlig lempelse, og det ligger også i, at det vil koste staten i størrelsesordenen 10-15 mill. kr. årlig.

Der har været en lang diskussion om dokumentationen af tilknytningen til arbejdsmarkedet. Her vil jeg gerne henlede opmærksomheden på, at den dokumentation af tilknytningen til arbejdsmarkedet inden for en periode på 18 måneder, der her er tale om, som bekendt også er en metode, der anvendes for andre dagpengemodtagere, nemlig for lønmodtagere, som har et selvstændigt bierhverv, så det er en ligestilling af de sociale pensionister med lønmodtagere med selvstændigt bierhverv. Det synes jeg er en god og konstruktiv retningslinje, og det er en retningslinje, som kasserne kender i forvejen, og som kasserne derfor vil have let ved at administrere.

Jeg er enig med hr. Kaj Poulsen, når han siger, at en længere periode end de 18 måneder for det første vil give større risiko for dobbeltydelser, og at det desuden vil betyde, ikke, som der står i bemærkningerne, fuld ligestilling, men tværtimod en klar økonomisk fortrinsstilling for sociale pensionister, en klar fortrinsstilling, som vil være urimelig for det almindelige A-kassemedlem uden social pension.

[Arbejdsministeren]

Jeg kan derfor ikke støtte det ændringsforslag, der er kommet fra SF, VS og de Radikale, og med samme begrundelse som hr. Kaj Poulsen.

Jeg er i øvrigt også enig med hr. Kaj Poulsen i, at hvis der var en længere periode, ville der være behov for en meget grundigere og dermed meget mere restriktiv rådighedsvurdering end med det forslag, der nu bliver gennemført, hvor der ikke bliver behov for nogen særlig rådighedsvurdering for medlemmer med sociale pensioner. Det er tværtimod noget af det, vi undgår med den måde, lovforslaget nu bliver gennemført på.

Jeg har også noteret mig, at både fagbevægelsen, A-kasserne og handicaporganisationerne betragter dette forslag som et godt forslag, som de håber kan gennemføres af Folketinget rimelig snart.

Der er flere, der har været inde på beregningerne. Spørgsmålet vedrørende økonomien i det ændringsforslag, som de tre partier stillede, blev stillet onsdag. Vi modtog det torsdag, og så tænkte vi, at det var vigtigt for grupperne at have besvarelsen så hurtigt som muligt af hensyn til stillingtagen til ændringsforslag, og derfor svarede vi fredag. Jeg håber ikke, vi bliver bebredt, at vi har været så hurtige. Det er klart, at vi ikke har alle detaljer med i besvarelsen, når det går så hurtigt, men vi er ganske trygge ved, at de beregninger, vi har foretaget, er rigtige.

Hvis jeg endelig skal sige noget, er det min vurdering, at en yderligere bearbejdning af materialet vil vise, at ændringsforslaget er dyrere end det, der er anført i besvarelsen af spørgsmål 31. Det hænger sammen med, at man meget vel med en sådan ændring kunne forestille sig, at der kom en adfærdsændring, hvor et antal mennesker, der ikke i dag er medlemmer af A-kasser, ville melde sig ind i A-kasser ud fra den betragtning, at hvor de før kun havde kunnet få 78 dages dagpenge, ville de nu kunne få dagpenge i en væsentlig længere periode, og derfor ville det kunne betale sig for dem at være medlem. Man kunne således meget vel forestille sig, at mange flere ville melde sig ind, og fordi de melder sig ind, vil omkostningen ved at gennemføre ændringsforslaget altså blive større end det, der er anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 31. Det er således ikke et overkantsoverslag, det er nærmere et underkantsoverslag, men det er klart, at vi gerne stiller yder-

ligere oplysninger til rådighed for udvalget. Jeg håber, at vi kan gøre det så hurtigt, at vi kan komme videre med tredjebehandlingen ganske snart og ikke forsinker færdigbehandlingen af lovforslaget.

Fru Elisabeth Bruun Olesen stillede mig et konkret spørgsmål til bemærkningerne på side 5 til nr. 4 og 7, hvor der står, at i de tilfælde, hvor der er begrundet tvivl om, hvorvidt et medlem er til rådighed for arbejdsmarkedet, vil der dog kunne stilles krav om arbejde i en vis periode. Det er en fuld og total ligestilling i forhold til alle andre A-kassemedlemmer på det område, og den er der derfor ikke noget som helst behov for at ændre på.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal spørge arbejdsministeren: hvad er det, der adskiller en eventuel dobbeltdækning i 18 måneder fra en eventuel dobbeltdækning i 2½ år, bortset fra tiden naturligvis?

Ministeren argumenterer, at her bliver dobbeltdækning. Jamen ministerens eget forslag giver jo også dobbeltdækning, men kun i 18 måneder, hvor vi andre siger, at en ligestilling vil give det i 2½ år. Jeg synes ikke, det argument kan bruges til ret meget, for så er det altså bare at fastholde, at mennesker, der på en eller anden måde er anderledes ifølge det utrolige, mærkelige normalitetsbegreb, man har, ikke skal ligestilles med andre mennesker. Det er urimeligt.

Med hensyn til tallene og det, at vi har fået et hurtigt svar, skal jeg takke for det, men jeg er meget bekymret ved tanken om, at vi har fået et for hurtigt svar. Men det vil jo vise sig, for nu får vi en udvalgsbehandling igen.

Dernæst må jeg gøre arbejdsministeren opmærksom på, at folk jo ikke bare kan gå hen og melde sig ind i en A-kasse. Det virkelige liv uden for disse mure er altså sådan, at man skal have et arbejde for at kunne komme i en fagforening og i en A-kasse, og jeg kan ikke lige forestille mig, at der i en situation som den, vi kender, hvor vi har over 200.000 arbejdsløse i forvejen, ligger masser af arbejde til disse grupper på social pension, så de uden videre kan gå ud og få et arbejde. Det er jo just problemet i forhold til regerin-

[Lilli Gyldenkilde]

gens eget delpensionsforslag, at det næsten er umuligt at få noget arbejde til disse grupper.

Må jeg så ikke sige til både hr. Kaj Poulsen og til arbejdsministeren, at når man argumenterer på den måde med hensyn til dobbeltydelse, så har man ikke forstået, at folk, der har en eller anden social pension, har fået den af en eller anden årsag. Jeg kom i Folketinget for 10 år siden og var selv invalidepensionist, da jeg kom herind, og det er klart, at i samme øjeblik man begynder at tjene en løn, som man kan forsørge sig selv med, så får man ikke sin pension. Man får dele af den, indtil systemet finder ud af, at man faktisk kan klare sig selv fuldt ud, og så får man selvfølgelig ikke mere sin pension, og sådan må det være. Det er jeg enig i, og sådan var det også for mig.

Men tag en mand, der er blind og har været det fra barnsben af, og som bliver i stand til at få en uddannelse som organist; det er ikke usædvanligt. Denne mand fungerer måske som organist i 10, 12, 15 år, og pludselig er der ikke brug for ham mere af en eller anden årsag. Skulle han da ikke, hvis han har været i det system, hvor han har betalt til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kunne ligestilles med alle andre arbejdsløse? Det, at han har fået en pension ved siden af, har jo kun været til hjælpemidler. Det kan være i form af, at han har haft en førerhund til at hjælpe sig rundt, og så kan det være et invalidebeløb på ca. 1.500 kr. pr. måned, så vidt jeg husker. Vil han nogen sinde få overdækning, i og med at han fik dækning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil han fandt sig et nyt job? Nej, naturligvis ikke, og det er ikke anstændigt, at man ikke vil være med til at lave denne lovgivning om, sådan at man ligestiller folk og ikke bedømmer dem på, om de har en psykisk eller en fysisk skade, så de af den grund ikke skal have samme ydelser fra samfundet som alle andre.

Jeg synes, jeg hørte i det sidste indlæg, hr. Kaj Poulsen kom med, at alt håb ikke var helt ude, og jeg vil appellere til, nu da vi har fået afklaret ude i sidegangen, at jeg ikke er rendt fra nogen aftaler, at vi kunne komme på talefod om denne sag. Ved at få gennemhullet de tal, vi har fået fra arbejdsministeren, og som jeg mener er forkerte, kunne vi måske finde ud af, at dette her er ikke nogen belastning, men at det derimod ville være en

retfærdighedshandling at ligestille disse grupper.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal sige til fru Lilli Gyldenkilde, at ministeren lige har bekræftet her fra talerstolen, at med den lovændring, der nu gennemføres, skal der ved udbetaling af dagpenge i fremtiden ikke ske nogen konkret rådighedsvurdering på baggrund af, at man er pensionist. Det vil altså sige, at vi på dette område er kommet frem til en fuldstændig ligestilling med lønmodtagere med bierhverv. Det er det, det drejer sig om.

At gennemføre en fuldstændig ligestilling, som fru Lilli Gyldenkilde foreslår, og det er det, jeg har prøvet på at appellere til ikke sker, vil betyde, at den ganske almindelige konkrete rådighedsvurdering, som alle mulige andre er udsat for i kasserne, også skal foretages over for folk med pensioner, som har fået bedømt deres erhvervsevne som tabt eller delvis tabt.

Jeg ved ikke, hvor meget mere vi skal gøre for at få fru Lilli Gyldenkilde til at forstå det. Jeg opgiver normalt aldrig, og vi kan godt tage en tur mere i udvalget, det betyder ikke noget. Reglerne er sådan, at hvis man vil det, man siger, så rammer man pensionisterne overordentligt hårdt.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal nok gøre det kort. Hr. Kaj Poulsen, jeg bliver nødt til at sige, at det jo er at vende tingene på hovedet, det, der foregår her. Lad mig som udgangspunkt sige, at jeg håber også, vi kan tale os til rette, og at vi ikke skal blive ved med at tale os fra hinanden, for det er der jo ikke meget håb for fremtiden i, og det vil jeg gerne have der fortsat er.

Man siger fra Socialdemokratiets side, at disse mennesker får en ligestilling, og hvis vores ændringsforslag bliver vedtaget, så får de en uligestilling på grund af rådighedsbetragtningen. Jamen hr. Kaj Poulsen, sandheden er jo, at efter de 18 måneder, der kan blive tale om med de regler, som nu bliver vedtaget, er der intet håb bagefter. Så ryger man simpelt hen ud af systemet; hvorimod hvis de får lov at gå den periode, som vi fo-

[Lilli Gyldenkilde]

reslår, så er de i det almindelige jobtilbudssystem, og det skal nok vise sig, at det ville redde nogle. I øvrigt tvivler jeg på, at der er så mange, at det bliver noget reelt problem.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Man ryger ud af systemet, som fru Lilli Gyldenkilde sagde, hvis man ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, og ikke på grund af andet.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Ifølge det forslag, der bliver vedtaget, er man ikke dagpengeberettiget mere, når man ikke inden for de sidste 18 måneder har haft 26 ugers arbejde. Så kan man ikke få dagpenge.

Alle mulige andre A-kasemedlemmer kan få dagpenge, når de opfylder reglen om 26 uger inden for 2½ år. Så det er altså en uligestilling, og jeg har meget svært ved at forstå, hvad det er, der gør en person med social pension sammenlignelig med et menneske, der er medlem af en A-kasse, og som har et selvstændigt bierhverv. Hvad er det, der forener de to grupper, hr. Kaj Poulsen? Hvad er det, der er så rimeligt og ret i, at en person med selvstændigt bierhverv og en person på social pension skal underkastes de samme vilkår? Det er ikke lysende klart efter det, hr. Kaj Poulsen har sagt.

Alle mulige andre mennesker, hr. Kaj Poulsen, underkastes ikke bare en rådighedsvurdering i en arbejdsløshedssituation. Hvis de gør det, er det, fordi A-kasserne administrerer alt for stramt. Man burde kun udsættes for en rådighedsvurdering, i det øjeblik man f.eks. har sagt nej til anvist arbejde nogle gange, eller i det øjeblik, man f.eks. har haft nogle meget lange sygdomsperioder osv. Først i sådanne tilfælde bliver man udsat for en rådighedsvurdering, hvis A-kasserne altså administrerer rigtigt. Det kan ikke nytte, som jeg har påpeget flere gange, at lovgivningen tager sit udgangspunkt i en for stram A-kasselovgivning eller i en for stram A-kasseadministration. Det er forkert.

Jeg var meget glad for, at arbejdsministeren sagde, at bemærkningerne til lovforslaget med hensyn til rådighedsvurderingen betød, at der i forhold til denne var fuld ligestilling. Men arbejdsministeren sagde ikke, om man

så vil fjerne de sætninger, der i dag findes i rådighedsbekendtgørelsen herom. Jeg tillader mig så at gå ud fra som givet, at det gør man selvfølgelig, det er da trods alt godt, at vi er nået et lille skridt videre. Selv om vi får cementeret en ulighedsbehandling, så er det dog på et andet niveau end den ulighedsbehandling, som folk med social pension har været udsat for indtil i dag.

Men jeg kunne ikke lide arbejdsministerens tankegang. En adfærdsændring kunne komme på tale, blev der sagt, som om mennesker ikke havde andet ønske og lyst end at være arbejdsløse og »snyde« og få det meste ud af systemet. Folk ville strømme ind i A-kasserne.

Arbejdsministeren ved godt, hvor svært det er for et handicappet menneske at få et arbejde og beholde et arbejde og blive dagpengeberettiget, så der er ikke noget om, at det vil betyde, at folk bare vil storme ind i A-kasserne, fordi det nu kan betale sig at blive medlem. Praksis er jo sådan i dag, at man ifølge vedtægterne i mange fagforeninger faktisk skal være medlem af A-kassen og omvendt, så der er mange mennesker, der er medlem af begge dele uden at kunne få andet. Ja, indtil nu 78 dage og så for fremtiden 1½ år. Det har vi fået mange henvendelser om fra medlemmer, der har været kede af det.

Jeg kan ikke falde i svime over, hvor hurtigt arbejdsministeren har besvaret vores spørgsmål. Jeg vil påpege, at tekstbehandlingsanlægget har været i god genbrug. Hele den første del af det svar, vi har fået, har vi fået tre gange før. Det fik vi, da vi behandlede VS' beslutningsforslag om, at man skulle ligestille, for første gang i sidste samling. Da vi anden gang bad om at få det uddybet, fik vi at vide, at man ikke kunne uddybe det, og da fik vi det samme svar, altså den første del af det. Da vi bad om det i forbindelse med regelforenklingerne, fik vi også det samme svar.

Det, som ministeren har skyndt sig meget med, er såmænd bare de tre sidste afsnit om, hvad det vil koste; det andet har vi vidst i meget, meget lang tid. Jeg synes, det er fantastisk, at man igennem to år ikke har kunnet finde frem til nogle præcise opgørelser, til trods for at vi har spurgt flere gange, så på den måde synes jeg ikke, at ministeriet arbejder specielt kvikt.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Fru Lilli Gyldenkilde spurgte, hvad der adskilte de 18 måneder og de 36 måneder. Dertil vil jeg da godt sige, at der faktisk også er tale om en positiv særbehandling i forbindelse med reglen om de 18 måneder. Men denne positive særbehandling har vi altså vurderet var rimelig at leve med, fordi den løste nogle andre problemer.

Så siger fru Lilli Gyldenkilde, at man jo ikke bare lige kan beslutte sig til, at man vil melde sig ind, og så vil man have dagpenge. Nej, det ved jeg faktisk godt, fru Lilli Gyldenkilde, det er ikke nogen stor overraskelse. Men det, vi taler om her, er faktisk også lige præcis personer med social pension, som har en fastere tilknytning til arbejdsmarkedet – en på nuværende tidspunkt meget fastere tilknytning, end der nødvendigvis vil være ifølge reglerne fremover.

Det, jeg derfor taler om, også i forbindelse med de økonomiske skøn, er, at nogle af de personer, som har sociale pensioner, og som har tilknytning til arbejdsmarkedet og altså har arbejde, vil anlægge en simpel økonomisk betragtning om, at hvor det ikke tidligere har kunnet betale sig at være medlem af en A-kasse, fordi man maksimum kunne få dagpenge i 78 dage, så vil det nu kunne betale sig at være medlem af en A-kasse. Det er også svaret til fru Elisabeth Bruun Olesen. Det er ikke noget med at mistænkeliggøre eller noget som helst andet, det er et spørgsmål om, at de personer, som har sociale pensioner, og som har arbejde, ud fra en simpel økonomisk vurdering beslutter sig til at melde sig ind. Det var det, jeg talte om, og ikke noget som helst andet, og det vil jeg gerne præcisere.

Om denne vedtagelse vil betyde, at der i øvrigt skal saneres i de eksisterende beskrivelser ud fra de principper, som er stadfæstet, bl.a. i mit svar til hr. Kaj Poulsen, er noget, jeg selvfølgelig efterfølgende vil bede Direktoratet om at se på, så vi kan se, om der er behov for ændringer, der bringer regelsættet for så vidt angår de almindelige rådighedsregler i yderligere overensstemmelse med det, der er anført her i Folketinget i dag af det flertal, der vedtager lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil godt starte med at sige til arbejdsministeren, at jeg heller ikke vil afvise, at der kan være nogle flere, der så vil gå ind i systemet, men hovedproblemet i hele den ændring, som vi er ved at gennemføre her, er, at vi ikke engang ved, hvor mange der er for nærværende. Derfor er det vanskeligt at tage tallene helt alvorligt, især når de afviger så meget fra, hvad ministeren selv har beregnet for et tidspunkt, der ligger blot lidt tidligere end det tidspunkt, som vi her taler om. Når det ifølge beregningen er ca. 1 mill. kr. om måneden på det eksisterende tal, kan man ikke uden videre regne med, at det skulle give meget mere, fordi man regner en måned ad gangen et år senere end det, der oprindeligt var tænkt.

Men jeg vil ikke afvise, at der kan komme nogle flere ind i systemet, og jeg vil meget gerne være med til at kigge nærmere på disse tal. Argumentationen overbeviser mig nemlig ikke. Fordi der bliver tale om nogle få kroner mere, nogle få millioner kroner måske endda, skulle vi så ikke gøre det? Det mener jeg at vi skal. Det er en urimelighed, at folk, fordi de har et handicap, hvis de ellers opfylder de normale betingelser som alle andre opfylder, ikke skal have samme behandling som andre. Vi mener i SF, at det er et spørgsmål om princippet, så uanset om det er 20 eller 30 mill. kr., synes vi, det er en retfærdighedshandling at få det klaret.

Ministeren siger endelig, at når vi er færdig med dette lovforslag, så vil det, uanset hvordan ændringsforslagene er kommet igennem, se sådan ud, at man nu skal administrere ens ude i kasserne. Det håber jeg også, men det, der er meget interessant, er at få bekræftet, at der da ikke kan være tale om andet, end at man skal administrere efter de regler, alle har administreret efter nu undtagen to kasser, hvoraf den ene var HK.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Ja, det er vel to kasser nu; det har været flere før, men det er klart, at jeg kan bekræfte fru Lilli Gyldenkildes udlægning af det spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 3

vedtoges med 61 stemmer mod 51.

Ændringsforslag nr. 4

forkastedes, idet 26 stemte for, 86 imod.

Ændringsforslag nr. 5-7, 8 samt 1 angående titlen betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 4.

§ 1 med den foretagne ændring og § 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 angående titlen

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 27:

Forespørgsel til indenrigsministeren:

»Hvilke nye initiativer agter regeringen at tage i bekæmpelse af sygdommen AIDS?«

Af Henning Rasmussen (S), Tove Lindbo Larsen (S), Karen Højte Jensen (KF), Flemming Jensen (KF), Ivar Hansen (V), Bente Nielsen (V), Lenger (SF), Agerschou (SF), Dagmar Mørk Jensen (RV), Ole Vig Jensen (RV), Bollmann (CD), Birgith Mogensen (CD), Steffensen (KRF), Kofod-Svendsen (KRF), Tinning (VS) og Albrechtsen (VS).

(Forespørgslen anmeldt 20/2 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 5/3 87).

Begrundelse

Henning Rasmussen (S):

De partier, der har rejst forespørgslen, er lykkeligvis meget enige om de grundlæggende principper i indsatsen mod AIDS: at frivillighed, anonymitet, ærlig og direkte information er fundamentet for indsatsen, at vi på alle måder skal sikre os, at enhver trygt kan henvende sig til de offentlige myndigheder,

og at vi må undgå enhver form for diskrimination.

Vi tror, at debatten vil bekræfte denne enighed, men hovedformålet med forespørgslen er at få diskuteret, hvilke nye aktiviteter det er nødvendigt og muligt at sætte i gang, og derfor har vi i fællesskab bedt ministeren fortælle, hvilke planer han og regeringen har om at øge indsatsen.

Besvarelse

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det er glædeligt, at så mange partier i dag står bag denne forespørgsel om AIDS. AIDS er en udfordring til alle i vort samfund, og også Folketinget må gøre status over sygdommen og status over, hvad der hidtil er gjort.

Der er også brug for, at vi samtidig får belyst perspektiverne i den kommende indsats.

Kendsgerningerne om AIDS er: indtil nu har i alt 146 patienter i Danmark udviklet sygdommen, 77 ud af de 146 er døde. Alene i 1986 er der anmeldt 66 nye tilfælde. I Danmark er langt den største del af AIDS-tilfælde homo- og biseksuelle mænd. Blandt de 146 patienter er 5 kvinder; 5 er bløderpatienter. Antallet af AIDS-patienter i Danmark fordobledes på godt 13 måneder. Dette er ikke specielt hurtigt i forhold til de lande, vi sammenligner os med.

Et ukendt antal er smittet med virus, men et skøn fra Sundhedsstyrelsen siger, at omkring 10.000-15.000 danske er smittede. Erfaringer fra udlandet viser, at mellem 20 og 30 pct. vil udvikle sygdommen, men det endelige antal kender vi ikke. Det kan blive større.

Det kan forudses, at vi med udgangen af 1989 har registreret sammenlagt godt 900 AIDS-tilfælde. Hvordan udviklingen herudover vil blive, kan der ikke siges noget om. Det vil ikke være relevant at fremskrive de tal, vi kender i dag, mere end 3-4 år. Vi ved ikke nok om risikogruppernes størrelse og deres livsstil, og vi har ikke noget sikkert indtryk af, hvor mange personer der her i landet er smittede. Men der er endnu ikke noget, der tyder på, at smitten er spredt i større omfang uden for risikogrupperne. Selvfølgelig er AIDS-sygdommen er i dag uhelbredelig. Vi skal indstille os på, at der formentlig går adskillige år, før en vaccine vil være klar til